

Ajak Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

2016.

Felülvizsgálat éve: 2023

Egyeztetési változat

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Megbízó:
Ajak Város Önkormányzata

Dátum: 2016. március 9.

Módosítva: 2023.

Egyeztetési változat

www.megakom.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	4
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	5
2.1	Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	5
2.1.1	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése ..	8
2.2	A népesség demográfiai és szociális helyzete	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.3	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	14
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	15
3.1	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	16
3.1.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	17
3.1.2	Városrészi szintű területi célok	20
3.2	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	20
4	MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	22
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása	22
4.2	Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása	23
4.2.1	Modern város akcióterület	23
4.2.2	Ipari területek akcióterület	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.2.3	Szociális akcióterület	24
4.3	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések	24
4.3.1	Kulcsprojektek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3.2	Hálózatos projektek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3.3	Egyéb projektek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.4	A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz	26
4.5	A fejlesztések ütemezése	29
4.6	Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	30
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	32
5.1	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	32
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	34
5.3	Anti-szegregációs intézkedési terv	34
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	34
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	36
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	36

6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	38
6.1	Külső összefüggések.....	38
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez	38
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz.....	38
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	42
6.2	Belső összefüggések.....	45
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	45
6.2.2	A célok logikai összefüggései.....	47
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	48
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	49
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	51
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	54
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	54
8.2	Az ITS megvalósításának szervezeti keretei	56
8.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	58
8.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során	59
8.5	Monitoring rendszer kialakítása	61
8.5.1	Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	61
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása.....	66
9	ÁBRA- ÉS TÁBLÁZATJEGYZÉK	69
9.1	Ábrajegyzék.....	69
9.2	Térképek jegyzéke.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9.3	Táblázatjegyzék.....	69

1 BEVEZETÉS

A 2014-2020-hoz hasonlóan a 2021-2027-es tervezési időszakban is szükséges a városoknak integrált fejlesztéseket megalapozó stratégiai terveket készíteniük, amely több Európai Unió fejlesztésre fordítható forrás felhasználhatóságának is feltételét képezheti. Ezt figyelembe véve Ajak városa a korábban elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata, módosítása mellett döntött.

Jelen dokumentum Ajak Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának (ITS) 2023-as felülvizsgálata, amely kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

A dokumentum felülvizsgálata az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben foglaltak szerint történt.

Az eredeti Integrált Településfejlesztési Stratégia megírása egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) elkészítésével kezdődött meg, amely számszerűsített tények, adatok, tendenciák mentén mutatta be a város társadalmi folyamatait, erősségeit, fejlesztendő területeit, kezelendő problémáit. Az ITS felülvizsgált célkitűzései és beavatkozásai ezen megalapozó dokumentumban foglaltakra, valamint az elkészítés óta eltelt időszakban tapasztalható folyamatokra, tendenciákra reagálnak.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Ajak Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról szóló 14/2017. (VII. 5.) önkormányzati rendelet alapján történt meg.

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Térségi szerepkör

Ajak az Alföld északkeleti részén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el, 28 km-re az ország keleti határát jelentő Záhony határátkelőtől. A legközelebbi város Kisvárdra (6 km). A megyeszékhely Nyíregyháza 40 km-re található, mellyel a 4. sz. főútvonal köti össze. A település egyharmad része a Rétközhez, kétharmad része a Nyírséghez tartozik. A települési hierarchia szerint Ajak mikrocentrumnak minősül, városkategória alapján kisváros. Ajak az Észak-alföldi Régió Stratégiai Programjában „vidéki erőforrások potenciális terei” szerepkörrel rendelkező város. A meghatározás szerint így Ajak egy „dinamikus és dinamizálható térségi központ”, Kisvárdra vonzáskörzetében, de a megyeszékhely agglomerálódó térségén kívül helyezkedik el. Az ebbe a kategóriába sorolt településekre jellemzőek a kedvezőtlen társadalmi, gazdasági folyamatok, emiatt fejlesztésük kiemelkedő fontosságú.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Ajak 2001 utáni népességfejlődését vizsgálva negatív tendenciák figyelhetők meg. 2001-2011 között 5,5%-kal csökkent a település lakónépessége. A város népsűrűsége a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 153 fő/km², a település 1 km²-re jutó állandó lakosainak száma 2001-től folyamatosan csökkent. A lakosság csökkenését több tényező magyarázza. Az elmúlt években a vándorlási egyenleg folyamatosan negatív volt, azaz többen hagyták el a települést, mint ahányan odaköltöztek. A vándorlási veszteség elsősorban a térség kedvezőtlen munkaerő-piaci szerepkörének tudható be. Az elvándorlás elsősorban a nagyobb városok, megyeszékhelyek felé irányul, amit Ajak kedvezőtlen foglalkoztatási helyzete és a megyeszékhely munkaerő-piaci lehetőségei közti mély szakadék indukálja. Jelentős hatást vált ki a nagyobb városi központok által kínált kedvezőbb életminőség.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

Ajak a megye egyik legrégebbi települése. Az első említés 1290-es évekből származó oklevelekben található. Ajak népművészete révén országos hírű, a megye egyik legszínesebb települése. Az öltözködésnek szigorú szabályai voltak a gyermekek születésétől kezdve, amely szabályok a kortól és nemtől függően változtak. A régi népviselet hagyományait már csak az idősebb korosztály őrzi, azonban civil szervezetek és városi hagyományőrző rendezvények ennek az egyedi kulturális örökségnek a megmentésére tesznek kísérletet.

A városban 12 bejegyzett civil szervezet működik, elsősorban kulturális, hagyományőrző tevékenységet folytatnak. Az Ajak Biztonságáért Polgárőr Egyesület, Ajaki Önkéntes Tűzoltó Egyesület és az Ajaki Sportegyesület az, amely jelentősebb társadalmi közeget tud mozgósítani.

A Péter-tó Civil ház három ajaki civil szervezet székhelyeként funkcionál: Ajaki Kulturális és Hagyományőrző Egyesületnek, az Innovatív Vállalkozók Egyesületének és az Ajaki Sportegyesület. Közgyűléseket, közösségi programokat rendeznek itt, valamint más civil szervezetektől idelátogató vendégeket fogadnak és helyeznek el. Az Ajak Ifjúságáért Közhasznú Alapítvány ifjúsági táborokat szervez a Civil házban. Az épület felszereltsége nem felel teljesen meg az elvárásoknak (pl. használt bútorok, hiányzó – főleg informatikai – eszközök és berendezések).

Intézményrendszer (közszolgáltatások) és településüzemeltetés

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátása és elérhetősége a város minden lakosa számára biztosított – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális

fejlesztése, felújítása folyamatosan zajlik, illetve a még szükséges kisebb-nagyobb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

A helyi oktatási rendszerben jelenleg alapfokú oktatásra van lehetőség, az Ajaki Tamási Áron Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda és Bölcsődében. Az intézmény kihasználtsága a 2021-ben mindössze 34,6%-os volt. Középfokú oktatási intézmény nincs a városban, azonban a nagyhalászi székhelyű Kölcsey Ferenc Középiskola Ajaki Kihelyezett Tagozatán van lehetőség érettségi bizonyítványt szerezni esti oktatás formájában

Az egészségügyi, valamint a szociális alapellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek most már mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából.

A város kulturális intézményeinek és közösségi tereinek (a Kultúra Háza és a városi könyvtár) programkínálata nemcsak a helyi, hanem a térségi lakosoknak is széleskörű kulturális kínálatot nyújt. Programjai sorából kiemelkedő jelentőségű az Ajaki Nemzetközi Lakodalmas és Hagyományőrző Fesztivál, melyet 2007-ben rendeztek meg először és attól kezdve minden évben sor kerül rá. 2012 óta került megrendezésre az Ajaki Farsangi Disznótoros minden év február utolsó heteiben.

Szabadidős és sport tevékenységek területén a lakosság részéről is igény jelentkezik a szolgáltatások bővítésére és a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos fejlesztésére (pl. az Ajak SE Sportpálya és a műfüves labdarúgó pálya). A településen egy sportegyesület működik.

Gazdaság szerkezet és dinamika

Gazdasági szerepkörét tekintve a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei program Ajakot nem említi. A városban a regisztrált vállalkozások száma 1 013 db volt 2021-ben, ez a megyei érték 0,88%-a, a működő vállalkozások száma 224 db (2020). A vállalkozások 99,1%-a mikrovállalkozás, 0,9%-a kisvállalkozás. Közép- és nagyvállalkozás nincs a városban. A nonprofit társaságokkal együtt számított működő vállalkozások közel 63,6%-a a szolgáltató szektorban tevékenykedik. 16,9% az iparban működő vállalkozások aránya és 19,6% a mező-, erdőgazdálkodásban, halászatban tevékenykedő vállalkozás.

Ajak gazdaságát a 90-es évek elejéig a mezőgazdaság és az agráripari foglalkoztatás határozta meg. A rendszerváltás után a mezőgazdaságban lezajlott változások hatására jelentősen csökkent a foglalkoztatottak száma. A regisztrált vállalkozások száma a feldolgozóiparban 2021-ben 14 db, míg az építőiparban 38 db volt.

Ajak szerepel a 27/2013. (II. 12.) a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól szóló Kormányrendeletben. A foglalkoztatás-bővítés, az új munkahelyek teremtésének ösztönzésére a szabad vállalkozási zónákban működő, valamint betelepülő vállalkozások támogatásban részesülnek.

Következésképp megállapítható, hogy a város korlátozott gazdasági kapacitással rendelkezik, nincsen jelentős ipari gyártó, feldolgozó tevékenység, s a foglalkoztatásban sem tölt be jelentős szerepet. Ajak versenyképességét elsősorban a következő tényezők befolyásolják: a jó közlekedési kapcsolatok, Kisvárdra és Záhony közelsége, a megfelelő, de fejlesztésre váró ipari-gazdasági fejlesztési területek jelenléte, mezőgazdasági feldolgozóipar megjelenése, alternatív mezőgazdaság térhódítása, a potenciális munkaerő egyre javuló képzettségi szintje.

Épített környezet

A város tömbszerkezetére a tervszerű kialakítás nyomta rá a bélyegét, az eredeti, egyutcás szerkezete ugyanis nem tette lehetővé karakteres tömbszerkezet kialakulását. Ajak tömbjei jellemzően kisméretűek, telekszerkezetük is szabályos (kivételt a Hajnal utca melletti kedvezőtlen beépítési feltételekkel rendelkező hatalmas tömbje jelent). A város alacsony intenzitású, földszintes, előkertes,

jellemzően oldalhatáron álló beépítésű, családi házas, kertes lakóterület, másik része falusias jellemzőkkel rendelkező övezetek összessége. Jelentősebb lakóterületi tartálékkal a városrész csak a perem részein rendelkezik.

Ajak településközpontja két karakteresen elkülöníthető részre oszlik. A település hagyományos központja az Ady Endre útra felfűződve alakult ki, itt helyezkedik el a görög katolikus templom és parókia és a korábbi Polgármesteri Hivatal. A város azonban kinőtte ezt a területet, így tervszerűen új településközpontot alakítottak ki a Hajnal utca mentén. A települési intézmények jelentős része ma már itt található. A településközpont területein belül a lakóépületek, lakóházak az intézmény területekkel keveredve vegyesen helyezkednek el.

A város védett, illetve védendő építészeti értékei a római katolikus templom és a görög katolikus templom, a református templom műemléki védelem alatt áll.

Táji és természeti adottságok

Ajak területén a Nyírség és a Rétköz találkozik, de gazdálkodásában, hagyományiban a Rétközhöz kötődik. A Rétközre a múlt század végéig a Tisza felszínalakító hatása nyomta rá a bélyegét. Ez határozta meg az itt élő emberek gazdálkodását, életmódját. A Lónyai-főcsatorna 1882. évi megépítése, a belvizek levezetése gyökeres fordulatot hozott az itt élők életében, gazdálkodásában. A település jellemzően síkvidéken található, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el. A város határában mezőgazdasági területek vannak, ezek mellett felváltva, foltokban található komplex művelési szerkezetű területek, nem öntözött szántóföldek, szárazföldi mocsarak, ré/ legelő területek, illetve gyümölcsösök.

Zöldfelületek

Ajak a zöldfelületi ellátottság tekintetében mennyiségi és minőségi szempontból nincs kedvező helyzetben. A település teljes egészére a családi, kertes házak jelenléte jellemző. A közparkok, közkertek, valamint a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményterületek szigetes helyzetűek, egyéb terület-felhasználási egységek által körülvárva jelennek meg a település szerkezetében. Fontos feladat a korlátlan közhasználatú zöldfelületek, zöldfelületi intézmények növényanyagának gazdagítása, a meglévő idős állományok védelme. Szükség van az utcai fasorokra, mivel ezek a sávós elhelyezkedésű, közhasználatú elemek csak így tudják ellátni rendszerszervező feladatukat. A zöldfelületi rendszer elemeinek védelmét, fejlesztését az ökológiai szemlélet érvényesítésével kell megtenni így alakítható ki a természetes környezet, a város természet közeli és a város zöldterületek összefüggő ökológiai rendszere. Ennek megteremtésére a város jó adottságokkal és alapokkal rendelkezik, különösen a Péter-tó és környezete esetében, ahol egy új városi alközpontot, kulturális és rekreációs központot alakított ki az önkormányzat.

Közlekedési hálózat és minősége

Ajak jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a régió legfontosabb települései és a főváros irányába, és ez a jövőbeli gyorsforgalmi úthálózati fejlesztésekkel előreláthatólag javulni fog. Fontos az ukrán határ közelsége, amely komoly potenciált rejt magában. A település közúti közlekedésében erősen érvényesül a 4. sz. főút és a térség közötti kelet-nyugati irányú tranzitforgalom. A 4. sz. főúton haladó tranzit teherforgalom elkerüli a települést. A távolsági közösségi közlekedés megfelelő. A vasúti közlekedés szolgáltatási színvonala magas, a fontosabb központok közül Budapest, Debrecen és Nyíregyháza is elérhető. A kerékpárút hálózat viszonylag rövid, a nagyobb forgalmú utak mellett a belterületen, illetve a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából a külterületeken, fejlesztésre szorul. A járdák hálózata szintén fejlesztésre szorul.

Közművek és elektronikus hírközlés

A közművek ellátottsága terén Ajak helyzete jónak mondható, köszönhetően az elmúlt időszak fejlesztéseinek (belvízrendezés, szennyvízelvezetés és hulladékszállítás területén). A NYÍRSÉGVÍZ Zrt. Ajakon a Kisvárdai Alközpont rendszerén keresztül működteti a csatornázási szolgáltatást. A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások aránya folyamatosan emelkedik (2021-ben 82,2%). A csapadékvíz elvezetés tervezésénél gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is. A városban a belterületi vízrendezés I. és II. üteme megtörtént, a III. ütem tervezés alatt van. Ajak vezetékes gázszolgáltatója a TIGÁZ Zrt. A városban meglévő hálózat teljes körű lefedettséget ad. A járás villamosenergia szolgáltatását az OPUS TITÁSZ Zrt. végzi. Az önkormányzati intézményeknél (polgármesteri hivatal, iskola, óvoda, Kultúra Háza, EÜ központ stb.) a Magyar Villamos Művek Zrt. az energiaszolgáltató 2015 február óta. A város telekommunikációs ellátottsága fokozatosan emelkedik. Az adatátvitelre is alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos. A vezetékes telefon a mobiltelefonok térhódításával és az internetes telefonszolgáltatók megjelenésével egyre kisebb jelentőségű.

Környezetvédelem és klímaturatosság / energiahatékonyság

Az önkormányzat törekszik arra, hogy intézményeiben és a közterületeken hatékony energiafelhasználási módszereket alkalmazzon. Az energiagazdálkodás keretében ütemezetten elvégzi az érintett épületek energetikai felújítását, a közvilágítás korszerűsítését, továbbá egyre nagyobb mértékben használja a megújuló energiaforrásokat, amihez megfelelő természeti adottságokkal rendelkezik. Mindez lehetővé teszi az önkormányzati tulajdonú létesítmények költséghatékony üzemeltetését, a település környezeti állapotának javítását, valamint a klímaváltozás mértékének és hatásainak mérséklését.

2.1.1 A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

1. táblázat: Belső tényezők összefoglaló értékelése

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none">• A foglalkoztatottak száma nőtt 2001 óta• Fokozatosan csökkenő munkanélküliség• 1000 lakosra jutó adófizetők száma megfelel a megyei átlagnak• Az eltartott népesség aránya csökkent 2001 óta• A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik	<ul style="list-style-type: none">• Folytatódik a népesség elöregedése és az inaktív arányának emelkedése• A képzett fiatalok elvándorlása• A lakosság képzettségi szintje alacsony• Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek• Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai• Oktatási kapacitás kihasználtsága alacsony• Szegregált lakóterület megléte• A megye- és járásszékhely elszívó hatása erősödik• Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Ajak mikrotérségi centrum • Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben • Aktív civil szervezetek kultúra és sport területén • Aktív közösségi és kulturális élet, fesztiválok, hagyományok, kulturális potenciál • Intenzív az együttműködés a civil és az önkormányzati szféra között • Szellemi örökség – népi hagyományok nagy jelentőséggel bírnak a lakosok és a néprajzkutatók számára • 7 testvérváros (5 országból) 	<ul style="list-style-type: none"> • Forrásszegény a civil szféra • Városmarketing alacsony hatékonysága • Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak kezeléséhez nincs gazdasági háttér
3. Intézményrendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> • Az intézményi ellátottság megfelelő • Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet • Szociális alapszolgáltatások magas színvonala • Térségi jelentőségű művelődési házzal rendelkezik • Alapfokú oktatási intézmény ellátottsága megfelelő • A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is • Sportpálya, műfüves pálya • A város tulajdonában lévő vállalkozások működése magas színvonalú 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő • Az önkormányzat befolyása az oktatás esetében megváltozott, a fenntartói viszonyok megváltozása miatt korlátozott • Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható • Magas a házi orvosra jutó lakosság száma
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> • Mezőgazdasági hagyományok • Értékes termőföldek, jelentős szálastakarmány termőterületek állnak rendelkezésre • Öntözési lehetőség • Egybefüggő önkormányzati területek, zöldmezős beruházásokra alkalmas területek • Tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik • KKV szektor magas aránya • A Záhonyi Vállalkozási övezetben való elhelyezkedés • A fenntartható fejlődés keretein belül művelhető mezőgazdasági területek. • A Kisvárdai Ipari Park közelsége. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tőkeerő hiánya, feldolgozóipar hiánya, a feldolgozóiparnak nincs hagyománya a településen • 1000 lakosra jutó vállalkozások száma nagyon alacsony • Kizárólag mikro- és kisvállalkozások működnek a településen • Az országos átlagnál magasabb munkanélküliség • Alacsony jövedelemszint • Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge • Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások • K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban • A pénzügyi-gazdasági válság hatása még mindig érződik a város - eddig sem túl erős - gazdasági életében • Hiányzik a nagy foglalkoztató vállalkozás

Erősségek	Gyengeségek
	<ul style="list-style-type: none"> A záhonyi és a kisvárdai vállalkozási zóna nem elég hatékony
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit Jó adófizetési morál Agilis önkormányzat Energetikailag korszerű/korszerűsített középületek (szigetelés, nyílászárócsere) 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez Funkcióvesztett önkormányzati tulajdonú épületek Kevés a hasznosítható önkormányzati vagyon
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> Péter tó és környéke Sportlétesítmények területe, mint összefüggő nagyméretű környezeti elem 	<ul style="list-style-type: none"> Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott Átalakított természeti környezet Utcafásítások hiánya
7. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> Kisvárosias, falusias jelleg 	<ul style="list-style-type: none"> Építészeti szempontból kevésbé jellegzetes város, jelentősebb történelmi épületek nélkül A településkép nem teljesen egységes, még kialakulóban van Alacsony lakásépítési kedv
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> Kerékpárút Kisvárdá-Ajak között A hármaskörvonal közelében való fekvés A kistérségi, valamint észak-keleti megyei központi fekvés A záhonyi logisztikai központ közelsége A Nyírség és Rétköz találkozási vonalán Felső-Szabolcs természetes központja földrajzi fekvése miatt 4-es főút melletti fekvés úgy, hogy a főút mégis elkerüli a települést Vasúti fővonal melletti fekvés Az országhatár és azon belül is a vasúti átrakó közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik Határ menti együttműködések alacsony intenzitása Rossz a településen belüli úthálózat szerkezete, belső főutak hiánya A járdahálózat kiépítettsége hiányos Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel Városi kerékpárút rendszer nincs, a biztonságos kerékpáros közlekedés megoldatlan Zebrák, forgalomcsillapítók hiánya
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> A településen az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya magas, és a szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások aránya is jelentősen emelkedett. A szennyvízcsatorna hálózat kiépítése az egész településre elkészült A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú 	<ul style="list-style-type: none"> A közművek folyamatos karbantartást igényelnek

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott Sikeres hulladéklerakó-rekultiváció Rekonstruált csapadékvíz és szennyvízhálózat 	
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Jó levegőminőség, nincs jelentős zajterhelés a városban Nincsenek kiemelkedő ipari veszélyforrások Önkormányzati intézményekben (6 db) biomassa kazán üzemel 	<ul style="list-style-type: none"> Alternatív energiaforrások alacsony hasznosítási szintje

Forrás: Saját szerkesztés

2. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> Célzott fejlesztések az idős korosztálynak az életszínvonal növeléséhez A fiatalok városban tartása, mellyel a munkaerő megtartó képesség javul Munkahelyteremtés a képzett és fiatal munkaerő városba vonzásához A kvalifikáltabb népesség helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet Mélyszegénységben élők felzárkóztatása Foglalkoztatás növelése az ipari, szolgáltató és turisztikai ágazatokra támaszkodva 	<ul style="list-style-type: none"> A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken Képzett munkaerő elvándorlása a megfelelő minőségű munkahelyek hiányában, ezzel is csökken a város potenciális munkaerő bázisa Szociális hátrányok kumulálódása, a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább nő Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül A megye- és járásszékhely elszívó hatása erősödik Munkanélküliség növekedése
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> Összefogás a három szféra szereplői között Társadalmi felzárkózást segítő programok elindítása A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt A civil szervezetek tovább erősödnek és a város fejlődésének aktív részeseivé válnak A közösségépítés, együttműködést segítő további pályázati források várhatóak Létrejön a térségi szemlélet és tovább javul a települési együttműködés 	<ul style="list-style-type: none"> Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható Nem javul a térségi együttműködés Civil szervezetek működése forráshiány miatt veszélybe kerül A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Információs társadalom kibontakozásának, dinamizálásának segítése • Önszerveződés segítése, elindítása 	
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> • A térségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere erősödése • Művelődési ház szolgáltatásainak, funkcióinak további bővítése • Szociális foglalkoztatás bővítése • Sport és rekreációs szolgáltatások bővítése • Közigazgatási feladatok (kormányablak) kitelepítése • További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> • Közintézmények épületének állagromlása • Diákok elvándorlása • Egészségügyi személyzet utánpótlásának hiánya • Szociális olló nyílása • Foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztása szociális válsághoz vezethet • Kulturális programkínálat beszűkülése • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Ellenérdekek felmerülése a város és környező települések között • Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható • Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági nyitás az EU felé, intenzívebb határon átnyúló kapcsolatrendszer, nemzeti szerep bővítése • Záhony és az ukrán határ közelsége • Kis környezeti terheléssel járó iparágak betelepítése • Befektetők helyzetbe hozása, újabb befektetők megjelenése a városban • Nonprofit szektor térségfejlesztésbe való bevonása • Turizmus élénkítése: tranzit, vásárló, üdülés, kulturális • Önkormányzat és a vállalkozói szféra között az együttműködés erősödik • K+F tevékenységek jelennek meg a primer és a szekunder szektorban • Szabad vállalkozói zóna nyújtotta lehetőségek • Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek • Bio mezőgazdasági termékek kereslet növekedése • Mezőgazdasági feldolgozóipar megteremtése 	<ul style="list-style-type: none"> • A határ-térség lakosságának vásárlóereje nem növekszik • Innovációs tevékenység hiánya • A fejlesztések előre nem tervezett hatásai • Forráshiány veszélyezteti a további fejlesztéseket • Pályázati lehetőségek szűkülése • Kiskereskedelmi tevékenység kedvezőtlen helyzetbe kerülhet a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt • Helyi vállalkozások nem tudnak megerősödni • A gazdasági válság tovaryűrűző hatása miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés a térség és az ország iránt • Erősödnek a város gazdasági szereplőinek hazai és nemzetközi versenytársai • A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak • Tovább nő a különbség a járásközpont és a többi település között • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdasági együttműködések (családi gazdaságok, új típusú szövetkezetek stb.) szerepe felértékelődik • Előtérbe kerül az örökség- és szabadidő turizmus, falusi turizmusba való aktív bekapcsolódás • A város vonzerő- és szálláshely kínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt • További jelentős pályázati források megjelenése várható • Kísérleti gazdaság újjáélesztése • Mikro- és kisvállalkozások innovációja 	<ul style="list-style-type: none"> • Európai Uniós források tekintetében élesedő verseny várható
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> • Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai növekszenek • Az önkormányzat saját bevételei, forrásai növekednek, nő az adóbevétel, így több szabad forrást tud fordítani a fejlesztési feladatokra • Pályázati források a fejlesztési igényekre, ami így kevésbé terheli meg az éves költségvetést 	<ul style="list-style-type: none"> • Az önkormányzat feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat • Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek • A bevételek csökkenése miatt a fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani • A csökkenő bevételek miatt hitel felvételére kényszerül az önkormányzat
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> • Fenntarthatóságot figyelembe vevő fejlesztések • Természeti, táji értékek védelmével fokozódik a természet megőrzése és védelme • Ökológiai, környezeti rehabilitációs együttműködés a határ túloldalán lévő településekkel • Zöldfelületek rendszerbe foglalása, teljes körű rehabilitációja megvalósul • Települési zöldfelületi rendszer és a természeti környezet térben összefüggő ökológiai egységbe foglalása, a külterületi és belterületi biológiailag aktív zöldfelületek összekapcsolása fasorokkal • Társadalmi összefogás egy-egy zöldfelület rendbetételére, megújítására a civilekkel összefogva • Szabadidős terek kiépítése külső források igénybevételével 	<ul style="list-style-type: none"> • Természeti-táji értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában, • Értékes élőhelyek megszűnnek • Nem lesz forrás a zöldfelületek rehabilitációjára és fejlesztésére • Nincs civil és önkormányzati akarat a felületek karbantartására
7. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> • Pályázati források felhasználása a település arculatának fejlesztésére • A város arculatához illeszkedő beépítések történnek • Nő a magánérs építkezések és felújítások száma 	<ul style="list-style-type: none"> • Forráshiány miatt az értékes épületállomány állagromlása • A potenciális természeti és települési értékek tulajdoni/financiális akadályok miatt kihasználatlanok maradnak • Tradicionális városszerkezet felbomlik

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> Meglévő értékek arculat teremtő felhasználása a városközpont fejlesztése kapcsán; egységes városi arculat 	<ul style="list-style-type: none"> Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Előfordulhat a szegregátum térbeli növekedése, a kedvezőtlen folyamatok más utcákra is áttérjednek Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> Kulturált gyalogos és kerékpáros közlekedés kialakítása Környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> Forgalomnövekedés, fokozott balesetveszély A további közlekedési fejlesztése elhúzódása miatt a város elérési mutatói nem javulnak Növekszik a személy- és tehergépkocsi forgalom a betelepülő vállalkozások miatt Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> A meglévő vízellátó hálózat felülvizsgálata A településre egy általános csapadékvíz-elvezetési terv készítése, majd ezt felhasználva a kiviteli tervek elkészítése Meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata 	<ul style="list-style-type: none"> Nem nő a rácsatlakozás mértéke a közüzemi víz- és szennyvízhálózatok esetében
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Pályázati források felhasználása energiahatékonysági intézkedések/fejlesztések bevezetéséhez Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény Zöld város koncepció megvalósul 	<ul style="list-style-type: none"> A pénzügyi lehetőségek és a gazdasági érdekek miatt a környezettudatosság nem javul Forgalomnövekedés miatt levegőszennyezés, zajterhelés fokozódik Energiafüggőség fokozódik Természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában

Forrás: Saját szerkesztés

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Ajak város méretéből és településszerkezetéből adódóan városrészek lehatárolása nem indokolt, így a városrészi szintű helyzetelemzés nem releváns.

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait nagymértékben meghatározzák az alábbi fejlesztési koncepciók:

- az Európai Unió 2021-2027-es tervezési periódusának 5 szakpolitikai célkitűzése
- a nemzeti szintű fejlesztéspolitikai és ágazati stratégiák, programok;
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Ajak fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira épít, felülvizsgálva azokat, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Ajak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2015-2019,
- Ajak Településfejlesztési Koncepciója.

A város jelenleg is egy **szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért **az ITS-nek** nem célja egy teljesen új stratégialétrehozása, hanem **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket. A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben,
- a város és térsége közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

Jövőkép

A település belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép egyértelműen kijelöli, hogy Ajak milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító beavatkozások megvalósítására van szükség.

Ajak Város Jövőképe 2030-ra

A város legfőbb értéke a felhalmozódott és folytonosan gyarapodó tudásban – szellemi értékekben, kulturális örökségben – és az erős, összetartó, alkotni akaró közösségben rejlik.

A település egy élő organizmus. Fejlesztési programját a város úgy határozta meg, hogy a fenntarthatóság lokális célkitűzései olyan komplex stratégiát alkotnak, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban megtervezi az épített környezetet, az infrastrukturális rendszert, az energiaellátást, a közlekedés, az ipar és az agrárium orientált alakítását. Integrálni kívánja az egyes szektorok „környezet és fejlődés” típusú problémáit, tervezési céljait és értékeit, döntéshozatalát és végrehajtás mechanizmusát.

Ajak egy olyan modern kisváros, ahol a gazdaság dinamikusan fejlődik, a lakosság számára megfelelő életkörülmények biztosítottak és a közösség aktív szereplője és alakítója a fejlesztéseknek.

Ajak város jövőképe 2030-ra az alábbi átfogó célok elérése által valósulhat meg:

A városi életminőség javítása a népesség-megtartó képesség növelése érdekében	Versenyképes város: gazdaság fejlesztése, munkahelyteremtés	Környezettudatos város: Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
<ul style="list-style-type: none">• Modern város épül, ahol a meglévő kulturális örökség és hagyományok megőrzése és fenntartható hasznosítása valósul meg a város arculatának kialakítása és a lakosság helyi identitásának megerősítése céljából.• Ajak egy olyan kisvárossá válik, amely minden korosztály számára perspektívát és biztonságot nyújt.• A lakosság életszínvonala növekszik, életfeltételei javulnak	<ul style="list-style-type: none">• A gazdasági versenyképesség növelése,• kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése	<ul style="list-style-type: none">• Környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából

3.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Ajak Város 2021-2027 között elérendő középtávú stratégiai céljai a városi szintű tematikus célokat foglalják magukban.

A célok kidolgozása során alapvető szempontként vettük figyelembe, hogy a stratégia a település egészének tervezési alapidokumentuma, ezáltal tartalmazza azokat a célokat is, amelyek

megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, ugyanis azokat más állami, nonprofit vagy magán szereplők valósítják majd meg.

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú, 7-8 évre szóló célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1 – Modern város fejlesztése
- T2 – Közösségfejlesztés
- T3 – Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúrafejlesztés
- T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép

3.1.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

T1 - Modern város fejlesztése

A Modern város fejlesztése elnevezésű tematikus cél a negatív társadalmi tendenciák problémájára reagál, a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat hivatott megakadályozni, a lakosság életszínvonalának javulását irányozza elő. Az elérendő állapot, hogy Ajak a 21. század igényeihez alkalmazkodó szabadidős és kulturális szolgáltatásokat nyújt a város népessége és a településre látogató turisták számára, továbbá a város rendelkezik elegendő és magas színvonalú közösségi térrel minden korosztály számára.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű tovább folytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Ajakon nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

Turizmus

A belső erőforrásokra és adottságokra épülő idegenforgalom nagymértékben hozzájárul Ajak növekvő ismertségéhez, vonzerejéhez. Kedvező hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,

A turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése nélkül azonban egy bizonyos szintet nem tud túllépni a város turizmusa: ahhoz, hogy a vendégek és a vendégéjszakák száma emelkedjen elsősorban megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyekre van szükség.

Közösségi terek

A városi arculat és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Kulturális élet fellendítése
- Meglévő közösségi terek megújítása
- Turizmusfejlesztés
- IKT és okos települési fejlesztések

T2 - Közösségfejlesztés

A város hosszú távú növekedéséhez, elengedhetetlen a társadalmi rétegek problémáinak átfogó kezelése és a hátrányos helyzetűek társadalmi integrációja. A fizikai és információs akadálymentesítés, a gyermekek felzárkóztatása, a fogyatékkal élők integrálása, az idősgondozás, a lakhatási feltételek javítása, a nemek közti esélyegyenlőség biztosítása valamennyi településrészen megoldandó feladat. A város a közösségszervező erejét kívánja a fejlesztések során kamatoztatni, a civil szervezetek aktív részvételével és a helyi identitástudat erősítésével.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (ld. 5. fejezet), ami elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- helyi identitásfejlesztés,
- közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés,
- civil szervezetek megerősítése,
- lakhatási feltételek javítása,
- időskorúak gondozása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- az egészséges életmódot népszerűsítő kampányok, akciók megvalósítása,
- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása,
- a szegregált területen integrációs folyamatok megindítása, újabb szegregátumok kialakulásának megakadályozása.

T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés

Ajak gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövidtávon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében fejleszteni kell az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit, elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel biztosítani kell a beruházásokhoz szükséges ipari területeket. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

A cél eléréséhez a következő infrastrukturális elemek megvalósítása tartozik: szabad iparterületek kijelölése a városban, ezen területeken az infrastruktúra kiépítése, az iparterületek megközelítéséhez szükséges közlekedésfejlesztés (önkormányzati utak felújítása, közösségi és fenntartható közlekedés kialakítása).

Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtés is töbttényezős folyamat, amelynek fontos generálója a helyi önkormányzat. Hiszen ő az, aki a kommunikációt folytatja a vállalkozásokkal, ő biztosítja a fizikai és egyéb feltételeket is.

A sikeres munkahelyek teremtéséhez az önkormányzat által kiemelten kezelendő területek a következők:

- helyi ipar segítése és támogatása, jó kapcsolat fenntartása a helyi vállalkozásokkal, valamint a helyi idegenforgalommal foglalkozó cégekkel és magánszemélyekkel;
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez – a lehetőségeihez mérten – kedvező feltételeket biztosít, azért, hogy a vállalkozások számára kedvező munkahely bővítési lehetőségeket teremtsen;
- a közszolgáltatások fejlesztésével munkahelyeket teremt és tart fenn az önkormányzat a köztisztviselők foglalkoztatásával;
- aktívan részt vesz a munkavállalók és a munkaadók igényeinek közvetítésében, ehhez a város honlapján hirdetési lehetőségeket biztosít;
- rendszeres együttműködik a munkaügyi hivatalokkal;
- ipari területek kialakítását tervezi, infrastruktúráját folyamatosan fejleszti;
- valamint a munkanélküliek részére teljes körű foglalkoztatást biztosít.

T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép

Ajak számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív

energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében.

A cél, a város által üzemeltetett intézmények károsanyag kibocsátásának csökkentése, az elérhető legmodernebb technológiák alkalmazása és ezzel egyidejűleg a működési költségek csökkentése.

Ennek lépései a következők:

- a város közintézményeiben alternatív energiahatékony rendszerek kiépítése,
- környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése: a közösségi-, valamint a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása,
- a városi zöldfelületek arányának növelése, valamint a meglévő zöldfelületek revitalizációjának megvalósítása;
- a csapadékvízvíz helyben tartására való törekvés mellett a település kék-infrastruktúrahálózatának fejlesztése,
- közlekedési feltételek javítása: a környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtéséhez szükséges a gyalogos közlekedés feltételeinek javítása, valamint forgalomszabályozási intézkedések bevezetése, parkolási problémák megoldása.

3.1.2 Városrészi szintű területi célok

Ajak városában városrészek kijelölése nem indokolt, a fejezet kidolgozása nem releváns.

3.2 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A tematikus és területi célok közötti összefüggés területi célok hiányában nem vizsgálható.

1. ábra: Ajak városfejlesztési célrendszere

JÖVŐKÉP

„Ajak egy olyan modern kisváros, ahol a gazdaság dinamikusan fejlődik, a lakosság számára megfelelő életkörülmények biztosítottak, a közösség aktív szereplője és alakítója a fejlesztéseknek.”

ÁTFOGÓ CÉLOK

A városi életminőség javítása a népességmegtartó képesség növelése érdekében

Versenyképes város: gazdaság fejlesztése, munkahelyteremtés

Környezettudatos város: Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

TEMATIKUS CÉLOK

Közösségfejlesztés

Modern város fejlesztése

Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúra fejlesztés

Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép

Forrás: Saját szerkesztés

4 MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Ajak Város Önkormányzatának célja a támogatási forrásokkal és magántőke mozgósítása annak érdekében, hogy a város fejlődése területileg kiegyensúlyozott legyen. Az önkormányzat az akció- és egyéb területeken tervezett projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, elősegítve ezáltal a város dinamizálódását, a társadalmi esélyegyenlőség megteremtését és a gazdaságos működést.

A konkrét, gyakorlati beavatkozásokat fókuszáltan, pontosan beazonosított területeken kell végrehajtani a kedvező hatások szinergiájának elérésére érdekében. Ennek megfelelően az integrált városfejlesztés során a tevékenységeket akcióterületekre kell összpontosítani, amelyek a **városfejlesztés funkcionális magjai**ként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezeken a területeken történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat és a magán szféra egyéb projektjei, pályázatai és más jellegű beruházásai Ajak város teljes területét érinteni fogják.

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása az alábbi **alapelvek** figyelembevételével történt:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánerős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és - bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a „szociális” akcióterület teljesítse azokat a feltételeket, amelyeket a pályázati konstrukciók előírnak.

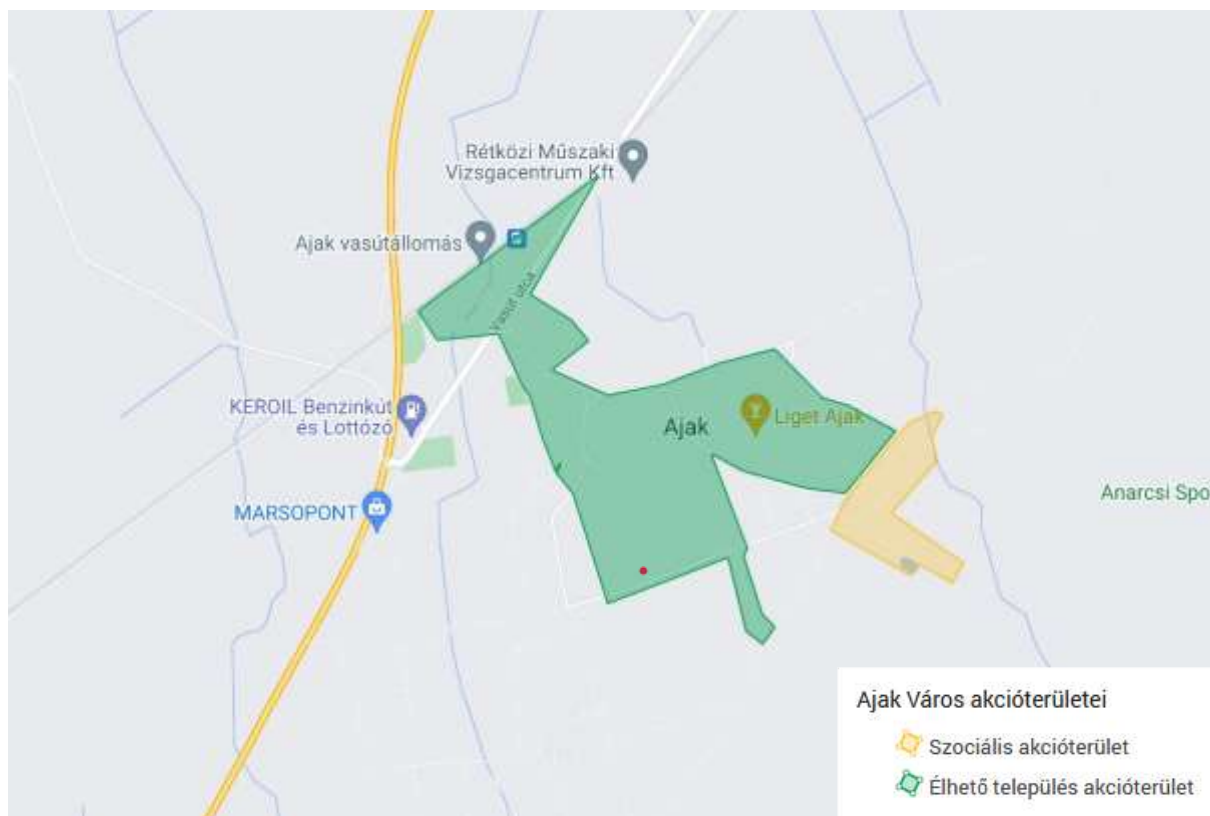
A fenti alapelveknek megfelelően Ajakon 2 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat:

1. Élhető település akcióterület: Az akcióterület határai a következők: Vasútvonal – Jókai út – Váry Emil út – József Attila út – Mester út – Ady Endre út – Hunyadi út – Damjanich út – Hajnal út – Táncsics út – Bocskai út – Rákóczi út – Petőfi út – Hársfa utca – Szabolcs utca – Vasút utca.

Az akcióterület kijelölését indokolta az a tény, hogy az Élhető települések pályázati felhívásra beadásra kerülő projekt végrehajtására tervezett intézkedések ezen területre koncentrálnak.

2. Szociális akcióterület: A szociális akcióterület a KSH által kijelölt szegregátum és szegregációval veszélyeztetett településrészt foglalja magában. Az érintett lakosság képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatói kedvezőtlenek. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.

2. ábra: Ajak Város Akcióterületeinek lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

4.2.1 Élhető település akcióterület

Az akcióterületen megvalósuló fejlesztések célja a fizikai környezet megújítása, az időjárási viszonyokkal szemben védetté tétele mellett a lakosság fizikai és mentális állapotának javítása, megőrzése annak érdekében, hogy hosszútávon is Ajakot érezzék otthonuknak, illetve aktívan hozzá tudjanak járulni a város és a térsége mindennapjaihoz, fejlődéséhez. További cél a város digitális átállásának gyorsítása.

A cél elérése érdekében az akcióterületen a következő beavatkozások megvalósítása tervezett:

- Csapadékvíz elvezető rendszert fejlesztése a következő helyszíneken: Vasút köz, Vasvári Pál utca, Szabolcs utca; Ifjúság utca, Dózsa György utca;
- Záportározó kialakítása a Szabolcs utcában;
- Bocskai út és a Péter-tó liget összekötése egy sétánnyal, zöldfelület rendezéssel;
- Rendezvénytér létrehozása a Tulipán utcán;
- Okospont létrehozása.

4.2.2 Szociális akcióterület

A kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező szegregátumban és a KSH által ki nem jelölt, de hasonló életkörülmények között élők részére olyan beavatkozás-csomag kidolgozása szükséges, amely integráltan kezeli itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az antiszegregációs programmal. A szociális fejlesztés az 5.3.2 pontban kerül bemutatásra.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

A 4.2. fejezetben felsoroltakon túl az Ajak városa által megvalósítani tervezett fejlesztéseket az alábbi táblázat tartalmazza:

3. táblázat: a település egésze szempontjából jelentős fejlesztése bemutatása

Tervezett fejlesztés megnevezése	Tervezett fejlesztés rövid leírása
Turizmusfejlesztés a hagyományőrzés kiemelésével Ajakon	A településen kiemelt jelentősége van a hagyományoknak, az itt élők a mai napig hangsúlyozzák a hagyományőrzés fontosságát. A turisztikai célú rendezvényeken fontosnak tartják a helyi értékek bemutatását, amelyben részt vesznek a civil szervezetek is. Hagyományőrző fesztiválok szervezésével, művészeti tartalmú kiadványokkal, alkotótáborok megrendezésével, táncházak lebonyolításával kívánják a turizmusfejlesztést elősegíteni Ajakon, hagyományőrző csoportok közreműködésével.
A helyi általános iskola felújítása	A helyi általános iskola (hrsz. 962/3) régi vizesblokkjainak (földszinti és I. emeleti női WC-k) felújítása, valósul meg a projekt keretében.
A helyi identitás erősítése Ajakon	A helyi identitás erősítésének elősegítése, a fiatalok elvándorlásának megállítása a projekt célja. A programok által kedvező életfeltételek biztosítása, minőségi szabadidős és kulturális rendezvények szervezésével az elérni kívánt eredmény a helyi identitás megerősítése.
Civil szervezetek működésének erősítése Ajakon	A helyi civil összefogás erősítésének elősegítése. A civil szervezetek közreműködése a helyi fesztiválok, rendezvények alkalmával is jelentős. A városvezetés számára fontos, hogy a helyi közösségek közös érdeklődési kör alapján összetömörüljenek. Ennek elősegítésére különböző közösségépítő programokat, bemutató napokat tervez az önkormányzat.
Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése	Az Árpád-kori templom (hrsz. 1084) és környezetének rehabilitációja, továbbfejlesztése és turisztikai értékének növelése.
Szálláshelyek fejlesztése	A meglévő Nefelejcs és Péter-tó civil ház vendégházak (hrsz. 962/3) kapacitásának továbbfejlesztése.
Turisztikai látványosság kialakítása	Ajak külterületén vidéki életmódot, állattartást bemutató látogatóközpont kialakítása

Tervezett fejlesztés megnevezése	Tervezett fejlesztés rövid leírása
Belterületi utak járdák, hidak fejlesztése	<p>Ajak közútjainak (belterületi önkormányzati utak) felújítása a projekt fő célkitűzése. A közutak rendbetétele a településen élők, az átutazók és az ide látogató turisták miatt egyaránt fontos, az utak az időjárási körülmények és az átmenő forgalom miatt folyamatosan romlanak. További tevékenységek között szerepel gyalogos átkelőhelyek, valamint a vasútállomás környékén B+R és P+R parkolók kialakítása is. A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése az útminőség javítása érdekében, a közösségi közlekedés feltételeinek javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. Az önkormányzat a saját tulajdonú és kezelésű belterületi útszakaszok, belső tehermentesítő utak fejlesztését, közlekedésbiztonsági célú átépítését kívánja megvalósítani, a közszolgáltatások könnyebb és gyorsabb elérése, valamint a központi lakott területek tehermentesítése, valamint az érintett lakosság életkörülménye fizikai feltételrendszerének javítása érdekében. További cél a nehezen elérhető településrészek és a városközpont kapcsolatának, és a településrészek megközelíthetőségének javítása.</p> <p>A tervezett fejlesztés mindenképp érinti az alábbi utakat: Dózsa György utca, Táncsics Mihály utca, Park út, Damjanich út. Az érintett utak, járdák listája azok állapotának és a rendelkezésre álló források függvényében bővíthet.</p>
Önkormányzati intézmények korszerűsítése, energiahatékonyság növelése Ajakon	<p>A megújuló energiaforrások felhasználásával jelentősen csökkenthetők az épületek fenntartási költségei, a beruházás hosszú távon megtakarításhoz vezet.</p> <p>A projekt keretében termálvizes fűtés technológia kerül bevezetésre a település központjába szivattyú megoldással, amely számos közintézmény fűtését látja el.</p> <p>Energiatakarékos közvilágítást kiépítése is a fejlesztés része az önkormányzati tulajdonban lévő épületekben, melyek száma: 12</p>
Kerékpárutak építése	Kerékpárút építése tervezett Nyírtass és Ajak között, valamint Ajak és a kisvárdai déli ipartelep (Master Good Kft.) közé
"Ajaki Városélelmzési Kft. foglalkoztatás-barát fejlesztése"	<p>A munkavállalók alacsony fizetésért nehéz és veszélyes fizikai munkát végeznek, a munkakörülményeik javításával, új berendezések beszerzésével, közösségi tér kialakításával, iroda felújításával kedvezőbb munkafeltételek kialakítása a cél.</p> <p>Eszközbeszerzés szintén a projekt része új gépekkel, berendezésekkel, ergonomikus bútorokkal.</p>
Idősek Otthona kialakítása	A Polgármesteri Hivatal elköltözését követően üressé vált épületben egy bentlakásos idősek otthona létesítése tervezett.
Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések	<p>A tervezett fejlesztés több projektelemből áll:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A volt MÁV állomás (hrsz. 0122) helyén közösségi tér kerül kialakítása, továbbá megtörténik a leromlott terület a környezetének zöldfelületi fejlesztése is.

Tervezett fejlesztés megnevezése	Tervezett fejlesztés rövid leírása
	<ul style="list-style-type: none"> Egy felújításra szoruló közösségi tér korszerű villamos- és fűtési rendszerrel történő ellátása hőszigetelése, tetőcseréje és a helyi közösség igényei szerinti belső átalakítása történik meg.
Vadászház kialakítása	Az önkormányzat a fejlesztéssel a vadászati turizmus feltételeit kívánja megteremteni a városban és ezáltal a szálláshelyek bővítéséhez a projekt szintén hozzájárul.
Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése	A projekt keretében az önkormányzat meglévő eszközállományának fejlesztésére kerül sor, melynek köszönhetően hatékonyabbá válik a karbantartási feladatok elvégzése, valamint a közterek rendezett állapotának fenntartásának biztosítása.
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés	Csúszdás ugrálóvár és labdamedence beszerzése történik meg a projekt keretein belül, melyek alkalmasak arra, hogy a már a jó idő beálltától egészen késő ősziig folyamatos kikapcsolódási lehetőséget kínálnának az itt élőknek. Az eszközök alkalmasak lennének arra, hogy tematikus heteket, családi rendezvényeket szervezzen köréjük az önkormányzat.
Biztonságos közlekedést elősegítő fejlesztések	A tervezett projekt keretében 3db, világítással is ellátott zebra kerül kihelyezésre a város forgalmasabb útszakaszain.
Sétáló utca kialakítása	A projekt keretében a Hajnal út egy szakaszán megszüntetésre kerül a gépjárműforgalom.
Pácel park fejlesztése	A Vasút úton lévő Pácel park fejlesztése.

Forrás: Saját szerkesztés

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Az alábbi fejezetben bemutatjuk, hogy a 4.2. és 4.3 fejezetben felsorolt, tervezett fejlesztések mely stratégiai célokhoz illeszkednek.

4. táblázat: A tervezett fejlesztések illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz

Tematikus célok	Akcióterületi projektek	A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések
T1 – Modern város fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Élhető település akcióterület beavatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> Turizmusfejlesztés a hagyományőrzés kiemelésével Ajakon Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése Szálláshelyek fejlesztése

Tematikus célok	Akcióterületi projektek	A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések
		<ul style="list-style-type: none"> • Turisztikai látványosság kialakítása • Vadászház kialakítása
T2 – Közösségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális akcióterület beavatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi általános iskola felújítása • A helyi identitás erősítése Ajakon • Civil szervezetek működésének erősítése Ajakon • Idősek Otthona kialakítása • Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések • Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés
T3 – Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális akcióterület beavatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> • Szálláshelyek fejlesztése • Turisztikai látványosság kialakítása • "Ajaki Városélelmészeti Kft. foglalkoztatás-barát fejlesztése • Idősek Otthona kialakítása • Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése
T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető település akcióterület beavatkozásai 	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi általános iskola felújítása • Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése • Belterületi utak járdák, hidak fejlesztése • Önkormányzati intézmények korszerűsítése,

Tematikus célok	Akcióterületi projektek	A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések
		<p>energihatékonyság növelése Ajakon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kerékpárutak építése • Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések • Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése • Biztonságos közlekedést elősegítő fejlesztések • Sétáló utca kialakítása • Pácel park fejlesztése

Forrás: Saját szerkesztés

4.5 A fejlesztések ütemezése

5. táblázat: A tervezett fejlesztések ütemezését bemutató GANTT diagram

Fejlesztés megnevezése	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Akcióterületi projektek										
Élhető település akcióterület beavatkozásai										
Szociális akcióterület beavatkozásai										
A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések										
Turizmusfejlesztés a hagyományőrzés kiemelésével Ajakon										
A helyi általános iskola felújítása										
A helyi identitás erősítése Ajakon										
Civil szervezetek működésének erősítése Ajakon										
Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése										
Szálláshelyek fejlesztése										
Turisztikai látványosság kialakítása										
Belterületi utak járdák, hidak fejlesztése										
Önkormányzati intézmények korszerűsítése, energiahatékonyság növelése Ajakon										
Kerékpárutak építése										
"Ajaki Városélelmészeti Kft. foglalkoztatás-barát fejlesztése"										
Idősek Otthona kialakítása										
Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések										
Vadászház kialakítása										
Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése										
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés										
Biztonságos közlekedést elősegítő fejlesztések										
Sétáló utca kialakítása										
Pácol park fejlesztése										

Forrás: Saját szerkesztés

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Figyelembe véve Ajak város költségvetését, és az ezen belül akár fejlesztésre is fordítható saját bevételeit, elmondható, hogy kisebb léptékű beavatkozásokat, fejlesztéseket az önkormányzat saját erőből is megvalósíthatja, de a tervezett fejlesztései többségének megindítása nagymértékben függ a külső, elsősorban az Európai Unió és a magyar kormány által biztosított vissza nem térítendő támogatásoktól.

Az állami források a fejlesztésekben elsősorban az Európai Unió támogatások hazai társfinanszírozási formájában jelenhetnek meg, emellett egyéb csatornákon is érkezhet, mint például:

- A Magyar Falu program keretében elérhető források (tekintettel arra, hogy Ajak állandó népessége nem éri el az 5 000 főt)
- A Kisfaludy Program keretében elérhető források, melyek turisztikai célú fejlesztésekre fordíthatók (bár az utóbbi időkben ezen források elérhetősége korlátozott)
- Egyedi kormányzati döntés alapján megítélt fejlesztési célú támogatás.

Az **Európai Unió források** esetében kiemelkedik 2021-2027-es időszakra kötött **Partnerségi Megállapodás** alapján elérhető források, melyeket 7 operatív program keretében osztanak szét. Ezen operatív programok a következők:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz),
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz),
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz),
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz),
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz),
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz),
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz).

Jelentős mennyiségű felhasználható forrás érhető el annak köszönhetően, hogy a COVID-19 járvány miatt az Európai Unió megerősítette a jelenlegi, 2021-2027-es költségvetését. Az ennek következtében megalkotott „**Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terve**” alapján jelen állás szerint 2026-ig mintegy 2 300 milliárd forintnyi fejlesztési forrás áll rendelkezésre.

A fenti két nagy csoport mellett EU-s és nemzetközi támogatással megvalósuló programok forrásai is elérhetőek Ajak számára, mint például:

- Határon átnyúló együttműködési programok (pl. Interreg V-A Románia-Magyarország Program; Interreg Magyarország-Szlovákia Program),
- Transznacionális programok (pl. Interreg Central Europe, Duna Transznacionális Program, Interreg Europe),
- Közvetlen brüsszeli kiírású programok (pl. Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program [CERV], LIFE).

6. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Fejlesztés megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
Élhető település akcióterület beavatkozásai	688	TOP_Plusz-1.2.1 - Élhető települések
Szociális akcióterület beavatkozásai		TOP_Plusz-1.2.2 - Szociális célú városrehabilitáció TOP_Plusz-3.1.2 - Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések		
Turizmusfejlesztés a hagyományőrzés kiemelésével Ajakon	200	TOP_Plusz-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
A helyi általános iskola felújítása	25	Magyar Falu Program Saját forrás
A helyi identitás erősítése Ajakon	50	TOP_Plusz-3.1.3 Helyi humán fejlesztések
Civil szervezetek működésének erősítése Ajakon	20	TOP Plusz Saját forrás
Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése		TOP_Plusz-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
Szálláshelyek fejlesztése		Kisfaludy Program
Turisztikai látványosság kialakítása		TOP_Plusz-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
Belterületi utak járdák, hidak fejlesztése	350	TOP_Plusz-1.2.3 - Belterületi utak fejlesztése MFP-UHJ - „Út, híd, járda építése/felújítása”
Önkormányzati intézmények korszerűsítése, energiahatékonyság növelése Ajakon	700	TOP_Plusz-2.1.1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
Kerékpárutak építése		TOP_Plusz-1.2.1 - Élhető települések
"Ajaki Városélelmészeti Kft. foglalkoztatás-barát fejlesztése"	70	TOP_Plusz-1.1.1-Helyi gazdaságfejlesztés
Idősek Otthona kialakítása		
Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések	100	Magyar Falu program
Vadászház kialakítása		TOP_Plusz-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése	20	Magyar Falu program
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés	10	Magyar Falu program
Biztonságos közlekedést elősegítő fejlesztések	60	TOP_Plusz-1.2.1 - Élhető települések
Sétáló utca kialakítása	80	TOP_Plusz-1.2.1 - Élhető települések
Pácel park fejlesztése	50	TOP_Plusz-1.2.1 - Élhető települések

Forrás: Saját szerkesztés

5 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Ajak város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő. A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. A Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket: Ajak esetében ez 35%, míg a szegregáció által veszélyeztetett területek értéke 30% feletti.

Ajak területén egy szegregátumot azonosított a KSH a város délkeleti részén a belterületi határ-Táncsics út- Lehel út között. Veszélyeztetett területnek minősül e szegregátum közvetlen szomszédságában, észak-keleti irányban fekvő Árpád út és a Táncsics út egy szakasza.

3. ábra: A szegregátum elhelyezkedése

Forrás: KSH, 2011.

- Demográfia:

- A lakosok száma 151 fő, a város népességének 4,16%-a.
- A lakónépesség korösszetételét tekintve megfigyelhető, hogy a 0-14 évesek aránya jelentősen magasabb (25,8%) a város átlagához (15,4%) képest, a 60 év felettiak viszont mindössze 4%-át teszik ki a területen élő lakosoknak.
- Foglalkoztatottság/képzettség:
 - A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 57,7% - ami magasabb, a település 44,3%-os átlagát figyelembe véve.
 - A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (54,7%) rendkívül magas a város 18,7%-os átlagához hasonlítva.
- Lakáshelyzet:
 - A terület 43 db lakást érint, amelyből az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 18,6%, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 17,1 %, az egyszobás lakások aránya pedig 4,9%.
 - A lakások állapota leromlott, elhanyagolt, jellemzőek a területen az üres telkek, elhagyott ingatlanok.
- Szolgáltatásokhoz való hozzáférés:
 - A város kis méretéből adódóan, a városközpont és a közintézmények elérhetőségét vizsgálva a szegregátum nem tekinthető földrajzilag elszigetelt területnek. Az általános iskola és óvoda gyalogosan 10 perc távolság (1-1,5 km), a polgármesteri hivatal és Egészségügyi Központ (1,5-2 km) 15 perc.

7. táblázat: A szegregátum statisztikai adatai

Mutató megnevezése	Ajak	Szegregátum
Lakónépesség száma	3625	151
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,4	25,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,8	70,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	18,7	4,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	18,8	54,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,2	0,0
Lakásállomány (db)	1327	43
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	11,1	18,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	44,3	57,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	11,9	37,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	52,1	42,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	37,2	33,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	45,8	73,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,1	66,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	11,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	7,9	2,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	9,8	17,1
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	1,5	4,9

Forrás: KSH, 2011.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Ajak város korábban nem készített Integrált Városfejlesztési Stratégiát és Antiszegregációs Tervet, továbbá célzott beavatkozások a KSH által meghatározott szegregátumban vagy szegregációval veszélyeztetett területen nem történtek.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszútávon megvalósítható folyamat, amely során a következő **horizontális célok** megvalósítása a település feladata:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciók szolgáltatásokkal:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** A közösségfejlesztési programok tervezésébe, megvalósításába, a felmerülő problémák megoldásába célszerű bevonni egyrészt a szegregátum lakosait, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága, másrészt civil szervezeteket, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között. A szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és ösztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

5.3.1.1 Antiszegregációs intézkedések

Az Antiszegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Ajak Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival. Jelen antiszegregációs terv kialakításakor fontos figyelembe venni a HEP-ben foglaltakat, egyrészt mert szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani kell a HEP és az Antiszegregációs program közötti összhangot.

8. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Lehetséges időtávja
1. Oktatási integráció és felzárkóztatás	1.1 Korai fejlesztések	Önkormányzat, Szociális Alapszolgáltató Központ, Nevelési Tanácsadó, civil szervezetek	EFOP Plusz, TOP Plusz	2025-2026
	1.2 Korai iskola elhagyás csökkentése	Önkormányzat, Szociális Alapszolgáltató Központ, általános iskola, civil szervezetek	EFOP Plusz	2025-2026
	1.3 Ifjúsági programok	Önkormányzat, Szociális Alapszolgáltató Központ, civil szervezetek	EFOP Plusz, TOP Plusz, önkormányzati saját forrás	2025-2026
2. A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása	2.1 Család és gyermekvédelmi támogató szolgáltatások	Önkormányzat, Szociális Alapszolgáltató Központ, egyházak, civil szervezetek	EFOP Plusz, TOP Plusz, önkormányzati saját forrás	Folyamatos
3. A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása	3.1 Képzések, átképzések	Önkormányzat, Szociális Alapszolgáltató Központ, civil szervezetek	EFOP Plusz, TOP Plusz	2025-2027
	3.2 Foglalkoztatás elősegítése	Önkormányzat, civil szervezetek	EFOP Plusz, közfoglalkoztatási programok	2024-2027
4. Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciósszolgáltatásokkal	4.1 Életmód és szűrőprogramok	Szociális Alapszolgáltató Központ, civil szervezetek	EFOP Plusz, TOP Plusz	2025-2027
5. Intenzív közösségfejlesztés	5.1 Társadalmi együttműködés, elfogadás erősítése	Önkormányzat, civil szervezetek, egyházak	EFOP Plusz, TOP Plusz, önkormányzati saját forrás	2025-2027

Forrás: Saját szerkesztés

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- A szegregáció felszámolása, az ott élők helyzetének javítása hosszú és komplex, folyamat. Az integráció első lépése a szocializációs szempontú felzárkóztatás mivel ennek hiányában hosszú távon nem érhető el a kívánt cél. Ennek feltétele a hátrányos helyzetűek szemléletének megváltozása, a felzárkózási folyamatban való aktív részvétel igényének kialakítása.
- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népeségcseréhez, dzsentifikációhoz vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre;
- a zárványokban élők foglalkoztatásának elősegítése a projektmegvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városi területek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll a veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve, hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piac vezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU szakpolitikai célkitűzéseihez

Az Európai Unió a 2014-2020 közötti végrehajtási időszak 11 tematikus célkitűzéséből kiindulva, annak leegyszerűsítésével 5 egyértelmű szakpolitikai célkitűzést határozott meg a 2021-2027 közötti időszakra. A meghatározott szakpolitikai célkitűzések az alábbiak:

- 1) Intelligensebb Európa
- 2) Zöldebb, karbonszegény Európa
- 3) Jobban összekapcsolt Európa
- 4) Szociálisabb Európa
- 5) A polgárokhoz közelebb álló Európa

Az FVS célrendszerének összefüggéseit az EU célkitűzéseihez az alábbi táblázat részletezi:

9. táblázat: Az ITS céljainak illeszkedése az EU szakpolitikai célkitűzéseihez

Az EU szakpolitikai célkitűzése	Kapcsolódó ITS tematikus cél
1. Intelligensebb Európa	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés
2. Zöldebb, karbonszegény Európa	T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
3. Jobban összekapcsolt Európa	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés
4. Szociálisabb Európa	T1 - Modern város fejlesztése T2 - Közösségfejlesztés
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1 - Modern város fejlesztése T2 - Közösségfejlesztés

Forrás: Saját szerkesztés

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

6.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
 - Versenyképes, innovatív gazdaság
 - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
 - Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
 - Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
 - Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
 - Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
 - Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
 - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
 - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
 - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
 - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
 - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
 - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Ajak város céljai a fent nevezett célok közül a következőkhöz illeszkednek: életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás; értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom; a vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

6.1.2.2 Partnerségi Megállapodáshoz illeszkedés

A 2022. december 22-én elfogadott Partnerségi Megállapodás bemutatja az ország fő kihívásait és fejlesztési prioritásait. Ezeket figyelembe véve tartalmazza, hogy a 2021-2027 közötti időszakban Magyarország milyen típusú fejlesztésekre kívánja fordítani a rendelkezésére álló kohéziós forrásokat.

Magyarország Kormánya a dokumentumban célként fogalmazta meg, hogy országunk 2030-ra az Európai Unió 5 legélhetőbb országa közé tartozzon. Ennek elérése érdekében a rendelkezésre álló források elköltésének főbb területei a következők:

- gazdaságélénkítés,
- kis-és középvállalkozások támogatása,
- a magyar települések erősítése,
- kutatás, fejlesztés és innovációs célú beruházások.

Magyarország a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó 2021/1060 EU rendeletben rögzített 5 szakpolitikai célkitűzés mindegyike esetében tervez beavatkozásokat megvalósítani, melynek célkitűzést és Ajak ITS céljainak ezekhez való illeszkedését a 6.1.1. fejezet mutatja be részletesen.

6.1.2.3 Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának

tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy *„hozzájárjon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”*

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei:

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

6.1.2.4 KAP stratégiai tervhez való illeszkedés

Magyarország KAP stratégiai tervét 2022 november 7-én fogadta el az Európai Bizottság. A dokumentum célként az alábbiakat határozta meg: *„Célunk, hogy megújítsuk Magyarország vidéki területeinek gazdaságát és minél magasabb fokú fejlődési pályára állítsuk azt kihasználva a modern technológiák adta lehetőségeket; ott élő honfitársaink számára vonzó életkörülményeket és munkalehetőséget biztosítsunk; az európai és a magyar élelmiszerellátás biztonságát megeremlítő mezőgazdasági termelést, a minőségi élelmiszerek előállítását jövedelmező és társadalmilag elismert tevékenységgé tegyük, mindezt pedig úgy, hogy közben hazánk környezeti állapotát, természeti erőforrásainak megújulását is jelentősen javítsuk.”*

A fenti célhoz Ajak Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában kapcsolódási pontot a T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés és a T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településképzés tematikus célok biztosítanak.

6.1.2.5 Vármegyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

A Szabolcs-Szatmár-Bereg-Megyei Önkormányzat¹ 2021. februárjában fogadta el a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program programrészeit. A dokumentum Szabolcs-Szatmár-Bereg megye jövőképe, hogy 2030-ra a megye egy olyan hely legyen, ahol jó élni.

A jövőkép elérése érdekében a Program 3 átfogó-, 4 tematikus, 3 területi stratégiai célt, valamint 5 horizontális célt jelölt ki.

¹ 2023. január 1-től megye, mint térség elnevezését a vármegye váltotta fel, amelyhez az intézménynevek is igazodtak. Tekintettel arra, hogy a dokumentum elfogadása idején a módosítás még nem lépett hatályba, a fejezetben a „megye” elnevezést alkalmazzuk.

4. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának célrendszere

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának Stratégiai Programja

A célrendszerhez kapcsolódóan összesen 10 prioritás került meghatározásra. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros, melyet az alábbi táblázatban mutatunk be:

10. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Program prioritásai	Ajak ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T3: Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúrafejlesztés
2. prioritás: Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T4: Energiahatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
3. prioritás: Komplex megyei menedzsment és marketingtevékenység megvalósítása	T1: Modern város fejlesztése
4. prioritás: A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1: Modern város fejlesztése
5. prioritás: A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	-
7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1: Modern város fejlesztése T3: Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúrafejlesztés T4: Energiahatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
8. prioritás: Élhető vidéki térségek megteremtése	T1: Modern város fejlesztése T2: Közösségfejlesztés

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Program prioritásai	Ajak ITS kapcsolódó tematikus céljai
	T3: Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúrafejlesztés T4: Energiahatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
9. prioritás: A külső perifériák felzárkóztatása	-
10. prioritás: A leszakadó rétegek – ezen belül a romák - felzárkóztatása	T2: Közösségfejlesztés T3: Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúrafejlesztés

Forrás: Saját szerkesztés

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési tervhez

Ajak Város Önkormányzata 2004-ben fogadta el településrendezési tervét, valamint az ahhoz kapcsolódó szabályozási tervet, a helyi építési szabályzatot 7/2006. (V. 25.) Önk. rendelettel lépett hatályba. Azóta többször megtörtént a rendezési terv módosítása annak érdekében, hogy megfelelő területek álljanak rendelkezésre a tervezett településfejlesztési beavatkozások végrehajtásához – legyen szó akár gazdasági hasznosításról, turisztikai fejlesztésről vagy lakófunkciójú területek kijelöléséről. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek (legutóbb 2022-ben).

Az országos és megyei településrendezési tervek Ajakra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Ajak város Integrált Településfejlesztési Stratégiája a Településfejlesztési Koncepciót alapul véve, annak megállapításait aktualizálva készült el.

A Koncepció fő célkitűzései az alábbiak voltak:

- A település életminőségének megőrzése, javítása, a gazdasági alapok fenntartható fejlesztésével.
- A település népességmegtartó képességének megőrzése, bővítése.
- Olyan helyi közösségek kialakítása, amelyek további társadalmi-gazdasági fejlesztések alapját képező vonzó vidéki életmódot hoznak létre.
- A kistérségi, településközi együttműködés erősítése, a lakosság, különösen az agrárágazatban tevékenykedők felkészítése az európai uniós csatlakozás utáni helyzetre, különös tekintettel az uniós követelményekre és a pályázható támogatások ismeretére, az igénybevétel technikájára.

Az ITS illeszkedését a Településfejlesztési Koncepcióhoz az alábbi táblázat mutatja be részletesen:

11. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összehangja

Az ITS tematikus célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1 – Modern város fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása, az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók fejlesztése, falusi turizmus meghonosítása a meglévő értékekre alapozva, a népművészeti hagyományok erőteljesebb kihasználása • rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával és külterületen (Péter tó) • kulturális beruházások • kulturális programok erősítése • a település vonzásának megtartása, növelése és a település arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
T2 – Közösségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása
T3 – Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúrafejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • a munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása, vállalkozói zóna • a fenntartható mezőgazdálkodás létrehozása, jövedelem termelésének fokozása, piaci versenyképességének fokozása, a helyi mezőgazdasági feldolgozóipar megteremtése • új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése, iparterület fejlesztés • kötelező önkormányzati feladatok ellátása, úthálózat korszerűsítése
T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	<ul style="list-style-type: none"> • természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése erdőszítéssel • települési értékvédelem • szeméttelap rekultivációja • vízrendezés, vízminőség javítása

Forrás: Saját szerkesztés

6.1.3.3 Illeszkedés a Gazdasági Programhoz

Ajak Város Képviselő Testülete az 56/2015. sz. határozatával fogadta el a település Gazdasági Programját. A Program megfogalmazta a rövid-, közép-, hosszú távú célokat és fejlesztési elképzeléseket, irányvonalat mutatva, a város jövőbeli pozíciójának és szerepének a térségben. A település számára a következő kitörési pontokat fekteti le a program: munkahelyteremtés; idegenforgalom és turizmus; közösségfejlesztés, közművelődés; szociális ellátás; oktatás; ifjúsági és sport feladatok.

12. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az ITS tematikus célkitűzései	Gazdasági Programban megfogalmazott célok
T1 – Modern város fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Élhetőbb környezet kialakítása ▪ Szolgáltatások színvonalának megtartása, illetve fejlesztése
T2 – Közösségfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A hátrányos helyzetű családok leszakadásának megelőzése ▪ A halmozottan hátrányos helyzetű személyek életminőségének javítása
T3 – Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúrafejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A települési infrastruktúra folyamatos fejlesztése ▪ A munkavállalók versenyképességének megteremtése a munkaerőpiacon
T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Élhetőbb környezet kialakítása

Forrás: Saját szerkesztés

6.1.3.4 Illeszkedés a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz

Ajak Városa a 2023-2028 közötti időszakra elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásával érvényesíteni kívánja a

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Ezekhez kapcsolódóan Ajak Város Önkormányzata a dokumentumban átfogó célként tűzte ki:

- A település lakosainak foglalkoztatása mellett a város önellátóvá válásának elősegítését.
- A foglalkoztatás érdekében, keretében közfoglalkoztatásban indított mezőgazdasági programok és egyéb foglalkoztatás megindítását és fenntartását,
- A köztisztviselők akadálymentesítését, korszerűsítését,
- A zöldfelület fejlesztését,
- Az egészséges szemlélet kialakítását,
- A hagyományok ápolását,
- Partnerség működtetését a településen működő non-profit és for-profit szervezetekkel.

A megfogalmazott átfogó célok és az ITS tematikus céljai közötti kapcsolatot az alábbi táblázat tartalmazza:

13. táblázat: a HEP átfogó célok és az ITS tematikus célok közötti kapcsolat bemutatása

HEP-ben található átfogó cél	Kapcsolódó ITS tematikus cél
A település lakosainak foglalkoztatása mellett a város önellátóvá válásának elősegítése	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés
A foglalkoztatás érdekében, keretében közfoglalkoztatásban indított mezőgazdasági programok és egyéb foglalkoztatás megindítása és fenntartása	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés
A közintézmények akadálymentesítése korszerűsítése	T2 – Közösségfejlesztés T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
A zöldfelület fejlesztése	T1 - Modern város fejlesztése T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép
Az egészséges szemlélet kialakítása	T2 - Közösségfejlesztés
A hagyományok ápolása	T1 - Modern város fejlesztése
Partnerség működtetése a településen működő non-profit és for-profit szervezetekkel	T2 - Közösségfejlesztés

Forrás: Saját szerkesztés

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

14. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok				
	T1 – Modern város fejlesztése	T2 – Közösség-fejlesztés	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúrafejlesztés	T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	A kapcsolódások összesített erőssége
A város népessége növekvő ütemben csökken	3	3	3	1	10
A magasan képzett lakosság elvándorlása gyorsul	3	2	3	1	9
Városmarketing alacsony hatékonysága	3	1	2	1	7
Mikro- és kisvállalkozások dominanciája a jellemző, nagyvállalkozás egyáltalán nincs a településen	2	1	3	0	6
Nincs elegendő iparterület - tőkeerő hiánya, feldolgozóipar hiánya, a feldolgozóiparnak nincs hagyománya a településen	1	0	3	2	6
Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások	3	1	3	1	8
A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk változó	2	0	2	3	7
Alternatív energiaforrások alacsony hasznosítási szintje	2	1	0	3	6
A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik	2	3	0	3	8
A kapcsolódások összesített erőssége	21	12	19	15	

Forrás: Saját szerkesztés

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a Modern város fejlesztése elnevezésű tematikus cél. A települési problémákat szintén hangsúlyos mértékben csökkentheti a helyi gazdaság fejlesztése. A Energia-hatékony város tematikus cél a város problémáinak kezelése tekintetében csak korlátozott szerepű lehet, a Közösségfejlesztés tematikus cél hatásai elsősorban közvetett módon jelenhetnek meg. Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán a népesség fogyása várhatóan csökken és a magasan képzett lakosság elvándorlása is jelentősebb mértékben lassulhat.

15. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok				
	T1 – Modern város fejlesztése	T2 – Közösség-fejlesztés	T3 - Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés	T4 – Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	A kapcsolódások összesített erőssége
A népesség iskolázottsági szintje emelkedik	1	1	3	0	5
Aktív közösségi és kulturális élet, fesztiválok, hagyományok, kulturális potenciál	3	3	1	0	7
Értékes termőföldek, jelentős szalastakarmány termőterületek	1	0	3	1	5
Egybefüggő önkormányzati területek, zöldmezős beruházásokra alkalmas területek	1	0	3	2	6
Tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik	2	1	3	0	6
Jelentős szabad és olcsó munkaerő rendelkezésre áll, kisebb ipari üzemek igényeinek megfelelnek	1	0	3	0	4
Az országhatár és azon belül is a vasúti átrakó közelsége.	1	0	3	0	4
A kapcsolódások összesített erőssége	10	6	19	3	

Forrás: Saját szerkesztés

Az értékelő táblázatból látható, hogy Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés célkitűzés alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. Az Energia-hatékony város tematikus célkitűzés az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet; ezen cél a meglévő adottságok szempontjából elsősorban városi „ágazati” célnak tekinthető.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus célok koherens rendszerben, egymást kiegészítve, valamint erősítve járulnak hozzá a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is

- A Modern város fejlesztése (T1.) jelentős hangsúlyt fektet a kulturális kínálat fellendítésére, és a meglévő közösségi terek bővítésére, megújítására, melyek megteremtik a fizikai tereket a Közösségfejlesztés tematikus cél „szoft” jellegű beavatkozásaihoz. A turizmusfejlesztés pedig

amellett, hogy növeli a városba látogatók számát, munkahelyeket generál, így szorosan kapcsolódik a Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés tematikus célhoz, amely a munkanélküliek teljes körű foglalkoztatására, valamint munkára való felkészítésére fókuszál.

- A Közösségfejlesztés (T2) tematikus cél biztosítja a Modern város tematikus célhoz kapcsolódóan létrejött közösségi terek „belakását”. A magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása szorosan kapcsolódik a Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés tematikus célhoz, mivel a potenciális munkavállalók megfelelő képzését már a munkaképes kor elérése előtt megkezdi. Lazábban, de szintén kapcsolódik a T3 tematikus célhoz az időskorúak gondozása és az az egészséges életmódot népszerűsítő kampányok, akciók megvalósítása. A kapcsolatot az előbbi esetében az jelenti, hogy az idős gondozásának átvétele csökkenti az idős rokonokkal rendelkező munkaképes korú lakosság terheit, ezáltal nagyobb eséllyel megtartva őket a munkaerőpiacon, míg utóbbi esetben az egészséges életmód a munkából betegség miatt kiesett napokat csökkentve támogatja a helyi gazdaság megerősödését.
- Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés (T3) tematikus cél kapcsolódása a Modern város fejlesztése és a Közösségfejlesztés tematikus célokhoz bemutatásra került. A cél teljesüléséhez fontos, hogy a város rendelkezzen a munkahelyek eléréséhez megfelelő közlekedési infrastruktúrával, melynek létrehozását, fenntartását a Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép (T4) tematikus cél keretében megvalósuló beavatkozások biztosítanak.
- A Energia-hatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép (T4) tematikus cél teljesülése hozzájárul a város népességmegtartó képességének növeléséhez, melynek közösségi kohézióját a Közösségfejlesztés cél hivatott erősíteni. A kék infrastruktúra fejlesztése amellett, hogy segít megelőzni a hirtelen nagy mennyiségű csapadék lehullásából keletkező károkat, az összegyűjtött víz öntözési célú felhalmozása segíti a helyi mezőgazdaság megerősödését, ezáltal Helyi gazdaság fejlesztése, helyi infrastruktúra fejlesztés tematikus cél teljesítését is.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatait” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, vármegyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív

munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.

- Nyomon követés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezet a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2027-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseket mutatja be.

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése:

- Az élhető település akcióterületen megvalósuló kékinfrastruktúra fejlesztések, az akcióterületen és azon kívül megvalósuló zöldterületfejlesztések, valamint az intézmények korszerűsítését, energiahatékonyságának növelését célzó projektek együttesen hozzájárulnak a klímaváltozás hatásaira való felkészüléshez, valamint a légkörbe jutó szén-dioxid mennyiségének csökkenéséhez a kibocsátáscsökkentés és a kibocsátott szén-dioxid megkötése révén.
- A meglévő közösségi terek bővítését, megújítását szolgáló projektek erősítik a helyi identitás erősítését, a civil szervezetek működésének erősítését szolgáló projekteket is, mivel szoft jellegű tevékenységek számára biztosíthat fizikai tereket. Ezen projektek kiegészítve a szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósuló beavatkozásokkal együttesen hozzájárulnak a

város közösségi kohéziójának erősítéséhez és népességmegtartó erejének növeléséhez, mellyel a jövőben is biztosítható a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat.

- A gazdaságfejlesztési és turisztikai célú projektek a teremtett munkahelyek révén szintén növelik a város népességmegtartó képességét. A növekvő munkaerőigény kielégítéséhez hozzájárulnak a szociális integrációt, ezen belül is a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztését célzó intézkedések.
- A közlekedésfejlesztési projektek elősegítik a megújított intézmények, új és megújuló zöldfelületek, közösségi terek, valamint munkahelyek jobb megközelítését.

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és - megvalósítás fázisait tekintve három kockázattípus különböztethető meg:
 - tervezéshez kapcsolódó kockázatok: a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok: a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
 - fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok: a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a stratégia megvalósíthatóságának milyen kockázatai vannak és a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

16. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatosan szoros együttműködésre kell törekedni.	T1, T2, T3, T4
Kedvezőtlen gazdasági környezet	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés	T1, T3
Megye más városaival való verseny	közepes	közepes	Egyeztetés a városokkal verseny minimalizálása érdekében	T1, T2, T3, T4
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódások)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása	T1, T2, T3, T4
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T3, T4
Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása	T1, T2, T3, T4
Hazai/EU-s fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés	T1, T2, T3, T4
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása	T1, T2, T3, T4

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A megvalósítás-hoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson	T1, T2, T3, T4
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés	T1, T2, T3, T4
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.	T1, T2, T3, T4
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T3, T4
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása	T1, T2, T3, T4
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása	T1, T2, T3, T4
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán	T1, T2, T3, T4
Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése	T1, T2, T3, T4
A létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése	T1, T3, T4
A revitalizált vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása	T1, T4

Forrás: Saját szerkesztés

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejezet azon önkormányzat által végzett nem beruházási jellegű tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési és rehabilitációs célok elérését.

Szabályozási tevékenységek

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosan felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkedvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

Lakossági konzultáció

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek és a lakosság bevonására. A korábbi fejlesztések esetében is a lakosság véleményének beépítését szolgálták a lakossági fórum és közmeghallgatások. A városközponti fejlesztések jellegének megfelelően a kiemelten került figyelembe vételre a város életében meghatározó, kulturális területen tevékenykedő civil szervezetek véleménye is.

Városmarketing fejlesztése

Cél: A Fejlesztések kihasználtságának, piaci ismertségének növelése és Ajak térségi, turisztikai imázsának növelése.

Tevékenységek:

- Marketing terv készítése

A marketing terv az önkormányzat, az érintett vállalkozások, társadalmi szervezetek, lakosság véleményeit, igényeit figyelembe véve, egy működőképes marketing rendszert dolgoz ki, amely megteremti annak a lehetőségét, hogy az Ajakon eltöltött turistanapok száma növekedjen, valamint a

helyi és térségi lakosság növekvő mértékben vegye igénybe a kisváros fejlesztett funkcióit, szolgáltatásait.

- Marketing eszkörendszer fejlesztése

A marketing tervben feltárt hiányosságok felszámolása érdekében fejleszteni kell a célcsoportok hatékony elérését szolgáló marketing eszközöket.

- Marketing készségek oktatása

A marketing terv oktatása, valamint a turista és vendégforgalom jobb kiszolgálását eredményező ismeretek oktatása vállalkozók, önkormányzati szakemberek és a lakosság érintett csoportjai számára.

- Város marketing működtetése

A marketing terv, eszközök, oktatás fejlesztésével az önkormányzat marketing készségeit fejleszti, a cél azonban egy folyamatosan és tervszerűen működő belső marketing menedzsment létrehozása, amely képes önállóan működtetni a városi marketinget.

Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztán javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármasság tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

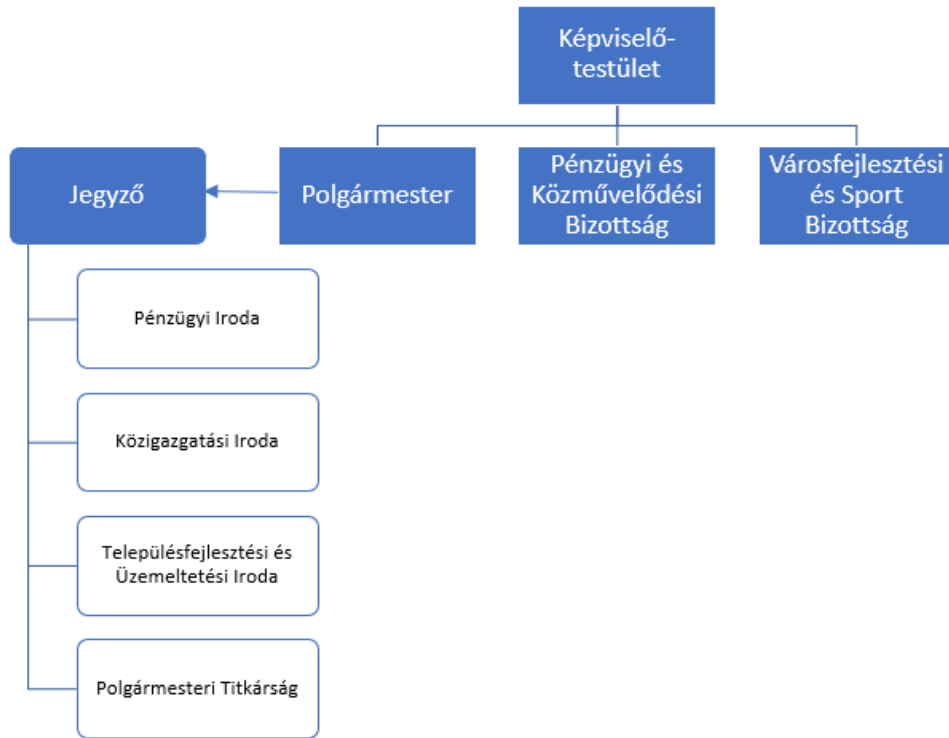
Ajak városában a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a polgármester rendelkezik. A **képviselőtestület** az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása. A döntések előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző **bizottságai**:

- Pénzügyi és Közművelődési Bizottság,
- Városfejlesztési és Sport Bizottság.

A városfejlesztési feladatokban mindkét bizottság közvetlenül vesz részt.

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatal Településfejlesztési és Üzemeltetési Iroda szervezeti egységeinek a feladata.

5. ábra: Szervezeti ábra

A 2014-2020-as időszakban Ajak városa számos projektet valósított meg sikeresen. Az önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a fent bemutatott hivatali szervezeti egységek hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2021-2027-es időszakra kiépítendő országos és megyei szervezetrendszerhez, úgy, hogy a források leհívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2021-2027 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért az ITS megvalósítása során az intézményi struktúra megváltoztatása nem tervezett.

Annak érdekében, hogy a feladatok és jogosultságok tisztán és világosan szétválaszthatóak legyenek, az ITS megvalósításához stratégiai (döntéshozó) és operatív (végrehajtó, adminisztratív) szervezet kialakítása szükséges. A stratégia eredményességét a kiválasztott indikátorok értékei és a várható hatások folyamatos megfigyelése, monitoringja, valamint szükség esetén a megfelelő korrekciók alkalmazása biztosítja.

17. táblázat: Városfejlesztés szervezete Ajak városában

Döntési szintek	Döntéshozók	Koordinátor/vezető
Stratégiai szint	Képviselőtestület, Polgármester	Polgármester
Szakmai szint	Alpolgármester, jegyző, irodavezetők	Alpolgármester
Operatív szint	Településfejlesztési és Üzemeltetési Iroda	Polgármester
Társadalmi kapcsolatok	Polgármester	Alpolgármester

A településfejlesztési programok operatív megvalósítása – tehát az operatív menedzsment – közvetlenül a Településfejlesztési és Üzemeltetési Iroda hatáskörébe tartozik.

A bizottságokhoz hasonlóan, a Polgármesteri Hivatal további irodái (pénzügyi, közigazgatási iroda) is közreműködnek a városfejlesztési tevékenységekben, hozzájárulnak azok megvalósításához.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Vármegyei szint

Vármegyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a vármegye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, észszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járási szint

Ajak szerepkörének tekintetében meghatározó, hogy 2013. január 1-től a Kisvárdai járásba tartozik. Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a Kisvárdai járás meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmány 1.1.2. fejezetben kerülnek bemutatásra. Ahogy az ITS megalapozó tanulmánya is megfogalmazta, a város funkcionális várostérségét a környező települések jelentik.

Ajak rendelkezik néhány városi funkcióval, amely mikrotérségi szerepkört determinál neki. A viszonylagos elszigeteltségből és Kisvárdai közelségéből adódóan kevésbé alkalmas valós széleskörű térségi funkció betöltésére.

A város és vonzáskörzetének közös fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projekteké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

A koordináció megvalósulásának alapvető célja, hogy a szomszédos települések **összehangolják a fejlesztési elképzeléseiket**, ezáltal elősegítsék az egymást erősítő hatások érvényesülését, **megakadályozzák a pontszerű, elszigetelt fejlődést**. Ajak Város Önkormányzata különösen érdekelt ebben, hiszen, ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a város és környéke között, akkor az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

A város és a környező települések közötti szoros egymásrautaltság és az együttműködési javaslatok alapja **az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni** kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció) megelőzéséhez tehát nemcsak Ajak, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. Ennek érdekében az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása során a város törekedett arra, hogy problémáit és szükségleteit **a térség adottságaiból adódó szerepkörét figyelembe véve** fogalmazza meg.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Az önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának évenkénti felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

Kiemelt jelentőséggel bírnak a közlekedési feltételek javítására és a közös munkaerő-piac megteremtésére irányuló fejlesztési elképzelések. A felmerülő igények között a közúti fejlesztések mellett megjelennek a közösségi közlekedést, valamint a kerékpárút-hálózatot (pl.) érintő fejlesztések is.

A településközi koordináció a tervezésen túl **az ITS megvalósítási szakaszában is érvényesül**, egyeztetésre kerülnek a települések közötti együttműködések lehetséges területei. Ajak határozott célja, hogy a fejlesztési elképzeléseket integrált programokká, komplex projekteké alakítsa, a **maximális hatékonyság elérése** érdekében a pozitív tovaryűrűző (spill-over) hatást a környező településekre is kiterjessze, s ezáltal a térség vonzerejét is növelje.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Ajak Város Önkormányzata az ITS elkészítését megelőzően, 2015-ben fogadta el a város településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól szóló önkormányzati határozatát, melyet 2017-ben az Ajak Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról szóló 14/2017. (VII. 5.) önkormányzati rendelet váltott fel.

A partnerségi egyeztetés az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.).

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére,

másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi partneri csoportok kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződéseket foglalja magában
- Ajak lakossága

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető Ajak Város Önkormányzatánál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.ajak.hu – elérhetőek.

A partnerek bevonása a stratégia megvalósításába

A településfejlesztés kisváros esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostársaság érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város, mint mikrotársasági központ a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A monitoring célja, hogy elősegítse a Stratégia hatékony megvalósítását, valamint biztosítsa, hogy a változó külső és belső körülmények mellett is rendelkezésre álljanak a megvalósításhoz szükséges erőforrások.

A hatékony monitoringrendszer alapját a szakmailag megalapozott indikátorkészlet biztosítja. Az ITS indikátorai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni.

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervekben, valamint az elérhető hazai és Európai Unió pályázati felhívásokban használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

18. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2030
T1: Modern város fejlesztése	Kulturális rendezvényeken részt vevők száma	fő	KSH	évente	2021	4 270	
	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önk.	ötévente	2023	később kerül meghatározásra	
T2: Közösség fejlesztés	Ajaki székhelyű civil szervezetek által elnyert támogatás összege (növekedés)	e Ft	Önk.	évente	2023	később kerül meghatározásra	

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2030
	Szegregációval veszélyeztetett területen élők száma (csökkenés)	fő	KSH Önk.	tízévente	2011	151	140
	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	%	KSH Önk.	tízévente	2011	9,8	5
T3: Helyi gazdaság erősítése, helyi infrastruktúrafejlesztés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH	tízévente	2011	52,1	55
	Működő vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (növekedés)	db	KSH	évente	2020	225	250
	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó	1000 Ft	Önk.	évente	2022	32 725	41 500
T4: Energiahatékony város, harmonikus épített környezet, táj- és településkép	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma (növekedés)	db	Önk.	évente	2015	0	12
	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	%	Önk.	évente	2023	később kerül meghatározásra	
	Megújított és újonnan kiépített utak és kerékpárutak hossza (növekedés)	km	Önk.	évente	2023	0	később kerül meghatározásra

Forrás: Saját szerkesztés

Az ITS meghatározott céljainak teljesülését szolgáló fejlesztések output indikátorait az alábbi táblázat tartalmazza. Az indikátorok meghatározott bázis- és célértékeit a fejlesztéshez kapcsolódó pályázati dokumentációk részletesen tartalmazzák.

19. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Akcióterületi projektek				
Élhető település akcióterület beavatkozásai	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	projekt jelentés	évente
	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	projekt jelentés	évente
	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöldinfrastruktúra	ha	projekt jelentés	évente
Szociális akcióterület beavatkozásai	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	projekt jelentés	évente
	Megvalósított programok száma	db	projekt jelentés	évente
	Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	projekt jelentés	évente
A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések				
Turizmusfejlesztés a hagyományőrzés kiemelésével Ajakon	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	projekt jelentés	évente
A helyi általános iskola felújítása	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	projekt jelentés	évente
	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	projekt jelentés	évente
	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	fő	projekt jelentés	évente
A helyi identitás erősítése Ajakon	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	projekt jelentés	évente
	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	projekt jelentés	évente
	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	projekt jelentés	évente
Civil szervezetek működésének erősítése Ajakon	Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	projekt jelentés	évente

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Református templom és környezetének turisztikai célú fejlesztése	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	projekt jelentés	évente
Szálláshelyek fejlesztése	Vendégéjszakák száma	db	projekt jelentés	évente
Turisztikai látványosság kialakítása	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	projekt jelentés	évente
Belterületi utak járdák, hidak fejlesztése	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	projekt jelentés	évente
	A fejlesztés keretében létrehozott új utak hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében létrehozott új hidak hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében létrehozott új járdák hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében felújított utak hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében felújított hidak hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében felújított járdák hossza	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztés keretében út portalanítása	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztéssel megvalósult közlekedésbiztonsági elemek száma	db	projekt jelentés	projekt zárásakor
	A fejlesztett zöldterület (rekonstrukció, átalakítás) nagysága	m ²	projekt jelentés	projekt zárásakor
	Nyílt és zárt vízelvezető rendszer felújítása, korszerűsítése, kialakítása	m	projekt jelentés	projekt zárásakor
Önkormányzati intézmények korszerűsítése, energiahatékonyság növelése Ajakon	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	tonna CO ₂ egyenérték/év	projekt jelentés	évente
	Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	projekt jelentés	évente

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	projekt jelentés	évente
	Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	projekt jelentés	évente
	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	projekt jelentés	évente
Kerékpárutak építése	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	projekt jelentés	évente
	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	projekt jelentés	évente
"Ajaki Városélelmezési Kft. foglalkoztatás-barát fejlesztése"	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	vállalkozás	projekt jelentés	évente
	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	projekt jelentés	évente
Idősek Otthona kialakítása	Új szolgáltatások száma	db	projekt jelentés	évente
	Felújított épületek száma	db	projekt jelentés	évente
Közösségi terekhez kapcsolódó fejlesztések	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	projekt jelentés	évente
Vadászház kialakítása	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	projekt jelentés	évente
Belterületi utak, közterületek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése	A fejlesztés kapcsán beszerzett eszközök, gépek	db	projekt jelentés	projekt zárásakor
Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés	Programhoz beszerzett eszközök száma	db	projekt jelentés	projekt zárásakor
Biztonságos közlekedést elősegítő fejlesztések	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	projekt jelentés	projekt zárásakor
Sétáló utca kialakítása	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	projekt jelentés	projekt zárásakor

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Pácel park fejlesztése	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	projekt jelentés	projekt záraskor
	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	projekt jelentés	projekt záraskor

Forrás: Saját szerkesztés

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

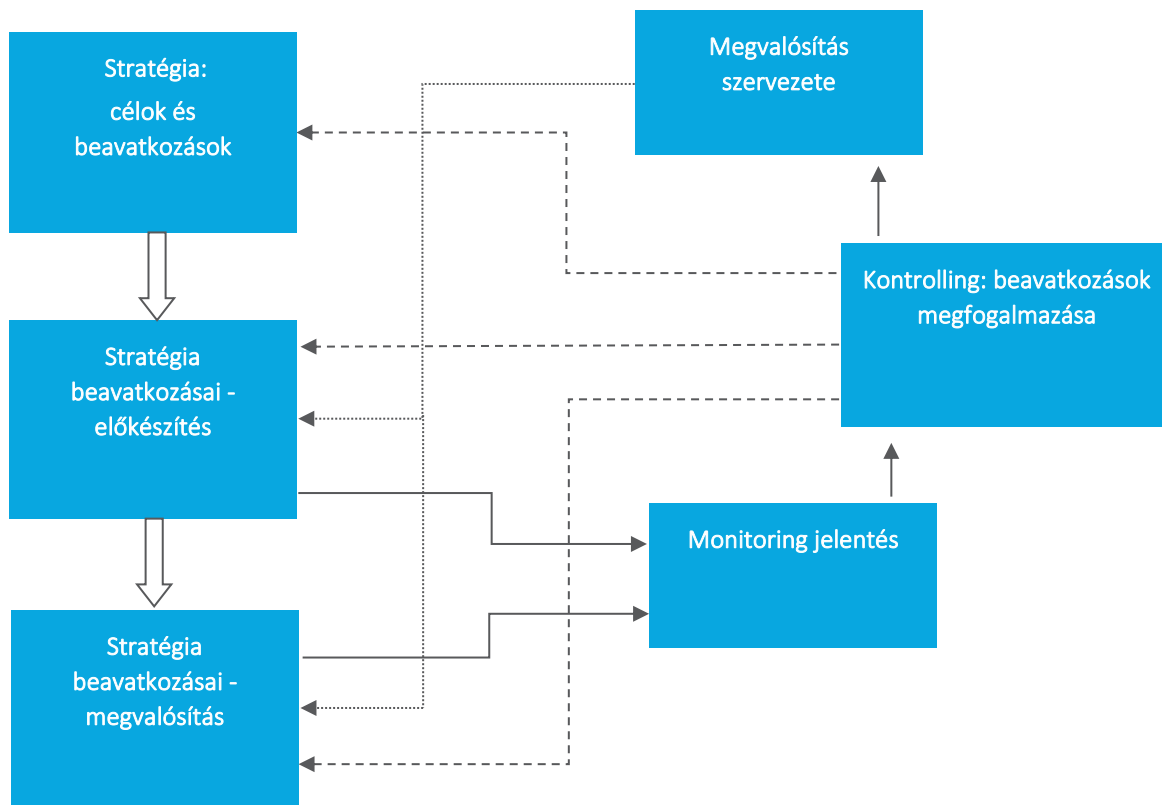
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket

Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra

Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán. A monitoring bizottság tagjai:

- Polgármester
- A testületi bizottsági elnökök
- Főépítész
- A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
- Egyéb civil szervezetek
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet

Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:

- A megvalósítás szervezeti keretei
- A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
- A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében foganatosított intézkedések leírása és értékelése
- A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
- A megvalósításra fordított pénzügyi források
- A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
- A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása

Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomon követhetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Partnerek tájékoztatása: a monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.

9 ÁBRA- ÉS TÁBLÁZATJEGYZÉK

9.1 Ábrajegyzék

1. ábra: Ajak városfejlesztési célrendszere	21
2. ábra: Ajak Város Akcióterületeinek lehatárolása	23
3. ábra: A szegregátum elhelyezkedése	32
4. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjának célrendszere	41
5. ábra: Szervezeti ábra.....	57
6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása.....	67

9.2 Táblázatjegyzék

1. táblázat: Belső tényezők összefoglaló értékelése	8
2. táblázat: Külső tényezők összefoglaló értékelése	11
3. táblázat: a település egésze szempontjából jelentős fejlesztése bemutatása	24
4. táblázat: A tervezett fejlesztések illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz.....	26
5. táblázat: A tervezett fejlesztések ütemezését bemutató GANTT diagram.....	29
6. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	31
7. táblázat: A szegregátum statisztikai adatai	33
8. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései	35
9. táblázat: Az ITS céljainak illeszkedése az EU szakpolitikai célkitűzéseikhez	38
10. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program prioritásaihoz	41
11. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja	43
12. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja	44
13. táblázat: a HEP átfogó célok és az ITS tematikus célok közötti kapcsolat bemutatása	45
14. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	46
15. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	47
16. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	52
17. táblázat: Városfejlesztés szervezete Ajak városában	57
18. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	61
19. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai.....	63